

ФОАІЕ

ЩИТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ

Думица 16. Februarie.

1841.

ДВЪЦЪТОРЪЛ.

(Капет).

Ка двѣцѣтсрѣ а тѣперимѣ, кѣпоскѣнд ел сарчина кѣмѣрїи сале, ел хотѣреще матерїе де двѣцѣтсрѣ дѣпъ врѣстѣ, дѣпъ пѣтерїе шї спорїнда прѣчїлор, вїтозред лор кѣнаре шї месерїе, шї дѣпъ маї сѣврта сѣл маї дѣнга време каре есте пентрѣ дѣншї хотѣрѣтъ ка съ о пентрѣ ка ла шкоаль *). Дакѣ одатѣ ел шї аѣ

*) Че делїкатѣ треабѣ ачеаста пентрѣ двѣцѣторїл! Ел тревїе сѣ шї дѣкоарде ачї тоатѣ ачѣрїмѣнї жѣдѣнїи сале, ка съ нѣ грѣнастѣ. — шї апої де кѣтеорї нѣ вїне дї колїзіе кѣ вѣрїнїї, дїа карї зїїї дшї кѣпоскѣ оарте рѣ не прѣчїї лор. Дн прѣвїнїе австрїаче, прѣкѣт шї не аїреа зндѣ сѣлїт шкоалеле маї рѣзлате, матерїе де двѣцѣтсрѣ се аѣл прѣскрїсе дела днпалѣтїок пентрѣ вїенѣкарѣ клас. Кѣ тоате ачѣстѣе сѣте рѣжїи сїнгѣр ла вїна кѣврѣре а двѣцѣторїлїи сѣл а профѣсорїї. Niemeyer адѣче дн прївїнда ачѣаста кѣвїнѣтеле сдрѣвїлїї Рѣктор Ernesti din Лайнїї: Licet nobis in illa schola talibus (novis) institutis uti, quod credebamus miseris illis legum vinculis; quibus in aliis scholis obnoxii sunt etiam boni praeceptores, ut non possint suis institutis uti: et id faciebamus inconsultis iis, qui de more, Inspectorum nomen ferrent. Deylingio (scho-

пѣс дн рѣнд матерїе двѣцѣтсрїлор шї трептата лор зрїмаре: атѣнчї кѣстѣ а ле днсѣфла лор дѣх шї вїауѣ. Четїреа, скрїереа, арїметїка, двѣцѣтсрѣ релїгїоастѣ шчл., ел ле трактеазѣ аша, ка totdeodатѣ съ дѣдѣпте о вѣкѣрѣ, зп дн demn спре а двѣца шї а кѣцета, ка прѣкѣл тоате пѣтерїе сѣлметѣшї сѣ шї ле дѣпрїндѣ, шї не кѣт се поате, сѣ іа пѣтере дн трапсѣл сїмѣемїнтеле лїї челе маї повїле. Нїчї одатѣ ел нѣ се сїлеще а стрѣкѣра дн капїл прѣкѣлїї чева, спре карѣ ачѣста де ла патѣрѣ нѣ есте дѣстоїнїї кѣ атѣта маї пѣдїн ла прѣчїї чѣї мѣ

lae Thumanae Ephoro) meminī me hoc narrare, cum plures iam annos illa ratione usus eram. Quum ei excusare factum instituerem, ille vero etiam me prudenter fecisse, aiebat: Nam consulendo saepe bona consilia corrumpi; me vero rectius inspectoribus omnibus intelligere certe debere quid esset utile juventuti. Съ нѣ се мїре чїнеза, кѣмкѣ ачѣсте дѣвїнѣ а зндї рѣктор аша вѣстїт, ле аплѣкѣт ла двѣцѣторїї шїнѣлор елѣментаре. Дн окїї мѣї зп двѣцѣторїлїи дела сат дн сѣера са есте тоѣта аша рѣспѣктат, ка шї зп дїрѣктор дела чеа маї вѣстїт шкоаль де оранш. Ам зїе дн сѣера са, шї поѣтѣск ка нїмїнї сѣ нѣмї еспїлїче кѣвїнѣтеле днтрїаїреа. Аїчї се ворѣеще де идеалїи двѣцѣторїлїи.

щепці а ле дингогъди капъла (шпитеа) къ
нагъва инициі, саъ кѣм ам зиче маі ромъ-
пеще: а вреа съ л факъ прокопсіт маре
ші аі іерта стрікъчънеа пъравърі лор.
Къ четіреа ел динпрогъкъ депріндегі а ле
динделескълі, фъкънд не знде се поате
динсемпърі ка ачелеа, каре съ адінтезе
спре повілітареа инициі. — Ла скрісоаре
кагътъ маі мълт, ка пръпчій съ капете о
мълпъ маі четеадъ ші тотдеодатъ акъра-
тецъ дп лімъвъ. Ел пз съфере не пръпк,
ка ачела съ инітезе къ соіалъ літереле
лві арътате. Дакъ есте ка скрісоареа съ
ажыгъ а фі кърсівъ, атъпч пръпкъл дп-
датъ ла дичелът тревъте пъзіт, ка мълпа
лві съ дмъле слобод ші фъръ сілъ пе
тавлъ саъ пе хъртіе. Дндатъ кѣм с'аъ
формат ші дндрептат скрісоареа кътва,
ел фаче къ пръпчій черкърі дп компънері,
мічі ші зшъреле, преа фіреде къ маі дп-
тлѣвъ дп лімъва съптъ къ діга маічій лор.
Акѣм фаче пе школарі а дескріе ніще
пропозиціі сінпеле скъртічеле, акѣм алтеле
дъ а ле скріе маі ле ларг; акѣм а спъ-
не дп скріе че фъкъръ, че въкъръ ші авъ-
зіръ дп кътаре зі; акѣм ле чітеде лор
о історіе скъртъ, пе каре еі тревъіе съ о
дескріе къ ворвеле лор; алтъдатъ іаръш
ле дъ къпрінсъл звор епістоле маі скърте. Къ
вп къвълт, ел кагътъ, а фаче пе школарі
дестоінічі ла тоате, къте се дпн де вїітареа
лор кіетаре. Днтръ грелеле сале осте-
пелі есте ел копвінс, кѣмкъ ші оамені
де рѣнд аъ тревъінцъ де а цїі скріе, спре
а'ші ажъта цїпереа де мінте прїп челе
скрісе; спре а'ші днпъртъшї кзметеле
сале челор депъртаці, саъ спре а се съ-
тїі къ еі, аспра врезнеі тревї маі марі;
ші іаръш, спре а се сїгърісі де дншелъ-

торї, маі пе зрмъ пентръ къ адесеорї оа-
менї де рѣнд ажыг ла ніще дерегъторї,
днтръ каре а цїі скріе есте пеапъратъ
тревъінцъ. Маі тот дпн асеменеа темейрі
днвагъ дѣксъл пе шкларї ла арїтетїкъ:
ачеаста ел пз о трактеазъ пмаі механї-
чеде чї ка о депріндеге а днделескълі
ші ка о мїжлечїре де а'ші пърта чїнева
тревїле къ дѣкса. Днвъдеторїял вѣп днші
дндрептъ лъареа а мінте маі вѣртос аспра
інициі пръпчїлор, каре днкъ стъ дескїсъ шї
прїмітоаре пентръ тоате імпресїеле; аша
ел дї днвагъ тїмпъріс а респекта шї а
ївїі ачееа че е дрепт шї вѣп, пз съфере
ла дѣпшї нічі о некъвїінцъ; фъртседа
вїртъціі о аратъ дп нїлда са днсъш, шї
се череде де а пз аръта днтръ пъртареа
са нїмік, че ар пѣтеа съ се факъ пїатра
спїнтелї. Ел пз моралїзагъ мълт дп
къвїнте днвъдъчелор съї, чї днвъдетърі-
ле шї доженеле сале морале сѣпт скърте,
дар пъртънзетоаре, маі раре, днсъ ла прї-
лежърі вѣне днтревъінцате. Деспре Дѣм-
незеъ татъл тѣтърор, де проведїнцъ, де
пемъріреа съфлетълві, каре пе дѣче ла
Дѣмнезеїре, де стрїнселе даторїі але омъ-
лві ка' фїінцъ моралъ, де трїстеле зрмърі
але пѣкатълві ворвеще ла днделес къ дн-
съфледїре шї маі мълт дп нїлде лесне де къ-
прїнс. Къ ніще овїекте де днвъдъчътрї,
че пз пот фї прескрїсе есте дѣксъл фоар-
те екопом, дп кът ла ачелеа дндатореа-
зъ сїпгър пе ачеї школарї, а ле кърор
вѣтері де дѣх шї пофта де а цїі маі мъл-
те дп копвінг, кѣмкъ пот фї днсърчїнаці
ші къ маі мълте. Асеменеа пръпчї сѣпт
короана шкоалеї сале. Днвъдеторїял вѣп
кагътъ съ айвъ школарїі съї къпріндеге ла
тоатъ времеа прескрїсъ.

Дя школа са доннеще рѣдѣл ван, тѣчере, лзареа аминте, сілинга. Невоиндѣсе ел а пѣстра кзрата сенпѣтате тиле рѣдѣл ла дѣвѣдѣчей сѣи, ажѣце пѣтѣ аѣло, дѣкѣт митѣте се пѣтрѣнд д' изѣ рѣа школеі, о кѣтѣ кѣ вѣкрѣе, шѣ пѣчѣ обѣтѣ пѣ се сѣмт педенсѣдѣ маі рѣѣ, дѣкѣт дакѣ сѣмт пе кѣтева чеасѣрѣ депѣрѣадѣ дела школаѣ шѣ лѣпсѣдѣ де дѣвѣдетѣрѣ. Ел се поартѣ кѣтрѣ прѣчѣи ка зп татѣ, дѣсѣ еі пѣртѣндѣі шѣ фѣжа, дѣ ѣвѣск тотѣш маі мѣлт дѣкѣт се тем. Прѣчѣи сѣрачѣлор ка шѣ а вогадѣлор лѣи дѣтрѣ зп кѣп дѣ сѣмт изѣдѣі; ел пѣтрѣ тодѣ пѣне ачѣеаш сілинѣѣ, дѣ трактеаѣѣ, кѣ ачѣеаш крѣдѣаре шѣ пѣ дѣпѣнтѣаѣѣ пе зпѣи спре стрѣкареа челор лалѣі. Егѣістѣл пѣчѣ одѣтѣ пѣ се вѣрѣде ла слѣжба лѣі; ел сѣр фѣче дѣ окѣі сѣі дѣсѣш вреднѣк де вѣрѣсіре, дакѣ лѣстрѣл ванѣлор лар атедѣ спре а фѣче фѣворѣрѣ. Зп дѣвѣдетѣрѣ вѣп спре а да пѣнтѣпѣ маі вѣпѣ сілинѣеі шѣ пѣртѣрѣі вѣне, дѣне зп катастѣф ал пѣравѣрѣлор, дѣ карѣ пѣртареа шѣ чеа вѣзѣ шѣ чеа реа сѣ се дѣсѣмнезе. Кѣнд есте ел сілѣт а педенсѣ, ачѣеаста о фѣче пѣ кѣ патѣмѣѣ, чѣ вѣдѣнд сѣмдѣмѣнтѣле ѣвѣрѣеі; педенсѣле пѣвлѣче пѣтѣаі дѣ чеа маі де пе зрѣѣ лѣпсѣ ле дѣтревѣндѣаѣѣѣ, кѣнд адекѣ гапѣрепа моралѣ алѣфѣлѣі пѣ се поате вѣндека. Сѣнгѣр прѣчѣи пѣскѣдѣі ла пѣрѣндѣі рѣі, деморалѣзѣдѣі, дѣтрѣ карѣі тоатѣ сѣаѣреа де чѣнсте шѣ де рѣшѣне есте шоартѣ, се педенсѣск дѣ фаѣа челор лалѣі, маі мѣлт спре дожапѣ ка сѣ фѣе апѣраѣі де амѣѣреа челор рѣі, дѣкѣт спре дѣдрѣптарѣеа ачѣелор дѣрѣѣтѣдѣі, пе карѣі тотѣеаѣна ар фѣі маі кѣ сѣат, аі да кѣ тотѣл аѣарѣ дѣп школаѣ. Дѣвѣдетѣ-

рѣл есте фѣарте мѣлт апѣрат де гѣрѣле ре ле, дакѣ ла педенсѣ де аѣлеа рѣшѣнѣ тоаре кѣамѣѣ де фаѣѣѣ пе вѣратѣрѣл вѣсерѣчѣск саѣ пе парѣхѣл лѣкѣлѣі, саѣ дакѣ есте вѣрѣп ѣнспектор анѣте пѣнтрѣ школаѣ, атѣчѣі пе ачѣеаста. Аѣарѣ де школаѣ дѣвѣдетѣрѣл се аратѣ атѣѣт школарѣлор сѣі, кѣт шѣ оамѣнѣлор ажѣшѣі дѣ вѣрѣстѣ ка зп модел, прѣп вѣпа орѣндѣіаѣѣл дѣ касѣѣ, прѣп кѣшѣпѣтѣта пѣртаре дѣ орѣче позѣіѣе, ѣар' маі вѣртѣс прѣп ѣвѣреа де пѣстраре, де пѣче, де вѣчѣпѣтѣте, прѣп о крѣдетѣоаре фѣерѣе ла о парте дѣп дрѣтѣл тѣтѣрѣор челор рѣѣ сѣмдѣіторѣі, прѣп о дѣлѣкатѣ пѣртаре кѣтрѣ чѣеі дѣвѣкѣдѣі дѣ прѣжѣдѣкѣдѣі рѣѣнѣіте, прѣп моделѣта манѣерѣ дѣпѣнтѣеа маі марѣлор сѣі, прѣп прѣітѣноаса дѣре де сѣат ѣнде дѣ таіе каѣѣл, шѣ ѣарѣш прѣп лзаре де сѣат ѣнде арѣ ел тревѣнѣѣѣѣ; прѣп статѣрнѣіѣе ка де пѣатрѣѣ, ѣнде арѣ а се лѣнтѣа пѣнтрѣ вѣртѣте шѣ адевѣр шѣ пѣнтрѣ вѣнеле школеі саде. Де шѣ есте ел сілѣт а фѣче адесеорѣі кѣ пѣрѣндѣі, карѣі пѣл дѣнѣлег шѣ карѣі дѣп пѣдѣпѣ прѣчѣлѣѣ вѣрѣсѣ асѣпрѣѣі окѣрѣі фѣрѣѣтѣсѣрѣѣ; де шѣ ажѣце дѣнѣскѣл а фѣі трактат кѣте одѣтѣ кѣ амѣрѣѣѣѣѣ, дѣп прѣчѣлѣѣ маі вѣртѣс, кѣтѣкѣ дѣп сѣѣра едѣкѣдѣіѣі пѣ вѣреа а рѣѣѣѣнеа лѣнѣт де венѣле апѣкѣтѣрѣі: тотѣш ел прѣп ачѣеастѣа пѣ вѣне ла дѣспѣдѣѣѣѣ; ел шѣе, кѣтѣкѣ о дѣрегѣторѣе ка а дѣнѣскѣлѣі пѣ преа арѣ сѣѣ аѣѣпте вѣрео пѣлѣчѣре, кѣ атѣѣта маі пѣдѣп вѣравѣрѣ шѣ рѣспѣлѣтѣре. Рѣспѣлѣтѣреа пѣнтрѣ рѣѣвѣпа са есте дѣп хотареле вѣіторѣіѣлѣі. Ашѣа дѣр орѣі кѣте окѣрѣі дѣ а ле оамѣнѣлор рѣі, ел ле прѣіѣѣѣѣѣ кѣ вѣлѣндеѣе, сокѣтѣнд лѣѣрѣѣ невѣреднѣк де сѣне ашѣі траѣѣ сеаѣа кѣ зпѣі ка ачѣеа. Сѣнгѣр атѣчѣі, дакѣ дѣп

асемenea окъри зрмеазъ скъдере атът дп
ваза лѣи, кѣт шп дп шкоалъ, алеар-
тъ спре аши къта апъраре де маі сѣс,
ла дирекціе, ефоріе, саѣ ла алтъ іерісіді-
ціе кавенітъ. Ка нічі одатъ съ нъ ажън-
гъ а фі не дрептъл дпвіновѣдѣт, ел се ці-
не стрѣне де леціле школастиче прескрісе
бела локтріле маі дпналте, не каре ле пъ-
зеце шп дп време де ліпсѣ ле апъръ къ
дѣх де върват. Спре а дппліні тоате кѣ-
те ар фі дп старе, а да вазъ шкоалеі са-
ле, шп а да прец дппаінтъріі дпвѣдѣчеі-
лор съі, ел ціне ексамене пѣвліче солене
шп постѣце не ефорі, парох шп пѣрпінці а
се арѣта де фацъ. Прпн ачаеста се траце
вінішор дѣпъ вреднічіе лъареа аміпте а
porodълзі асѣпра шкоалеі. Нічі о меді-
чпнъ нъ поате фі маі възъ пентрѣ рѣтъ-
чпта пѣрере а ле ачелор пѣрпінці, карп нъ
шпѣ прецѣі фолосѣрле шкоалеі, декът а
ле да прілеж, ка еі съ вазъ шп съ се коп-
нпвгъ дп персоапъ деспре споріреа дрѣп-
члор лор. Прѣпкѣл кареле дп пѣвлік дѣ
doveзі де дппаінтареа са, лаѣда че о ка-
пѣтъ іарѣш дп фаца пѣвлікѣлзі, прпн ка-
ре тіпърѣл сѣфлет се децеаптъ спре о
повілъ сшдпре де чпнсте; възѣта рѣшѣне-
ре дпдърѣнт а алтор дрѣпчп лепенші; пѣ-
вліка dare де сеапъ пентрѣ времеа пѣтре-
бѣтъ: тоате ачестеа трѣвзіе одатъ съі
факъ а кѣвоаще адевъратѣл віне а фацілеі
лор.

Де шп кѣтеодатъ віетѣл дпвѣцеторіѣ
кѣцетъ къ десѣраж: чеа маі маре парте
а остепенелор теле нѣтп адѣче пілі о тѣл-
цѣтпре дпн афаръ; тот дѣпнптел кѣнд шѣѣ
іспрѣвіт лѣкрѣл, шіе че аѣ фѣкѣт шп ле
аре съ ацѣпте, еѣ нъ почпѣ шіі, оаре кѣ-
вінтеле теле аѣ стрѣвѣтѣт нѣтаі дп зрѣкі

саѣ шп дп іпшѣ; цѣранѣл пѣкгаріѣ веде
дп пѣдпнѣ време къ семпнда дппрѣціа-
тѣ де дѣпсѣл есе верде дпн сшѣл пѣтѣп-
тѣл шп адѣче рѣдѣрле сапе, дар еѣ маі
тодѣсарне сѣнт ліпсіт де асемenea пѣлѣче-
ре, не дѣпгъ тоатѣ оппнтпта сіліпцѣ, не
лѣпгъ о депрекѣрватѣ лѣкраре, еѣ нѣ
почпѣ жѣдека, дакъ семпнда де тіне арѣп-
катѣ аѣ къзѣт не піатрѣ стеарпѣ саѣ дп-
пѣтѣпѣт въз; еѣ почпѣ дпкѣрѣпці сѣпт сар-
чпна аплор шп а остепенелор, фѣрѣ ка съ
почпѣ кѣвоаще, оаре віпеле че къ атѣта
кѣлѣрѣ ам дорпт ал фаче прпнсѣс аѣ
нѣкар нѣтаі не жпшѣтате. Не лѣпгъ
тоате ачестеа грпжі пегѣроасе, дппреціѣ-
рѣл касеі теле есте стрпнторат; еѣ къ
чеа маі пѣстрѣтоаре економіе, тотѣш нъ
почпѣ мерце дппапте; пегѣцеторіѣл, артп-
стѣл, мешерѣл, цѣранѣл, прпн сіліпцѣ дпшп
пот дпѣлці авереа лор: сіліпнда теа тоа-
тѣ нѣтѣ дпвоѣгѣдеце не тіне, чп не шко-
ларп шп; къ кѣт ам еѣ маі маре рѣпвпѣ
пентрѣ дпплініреа даторіеі теле, къ кѣт
воіеск а фаче маі тѣл віне школарп лор
теі, къ атѣта дпшп есте маі къ пѣцѣтпнцѣ
а дпгрпжі де тіне дпсѣшп. Кѣнд астѣеліѣ
де кѣцете дп апасѣ іпша лѣі, кѣнд нѣ-
орі де посоморѣре дп дпѣпекѣ тот віп-
торіѣл: атѣпчп тот дѣражѣл сѣѣ сшгѣр прпн
ачеа пѣдежде маі поате фі ажѣтат, кѣп-
къ Дѣпнедеѣ ва рѣспѣлті одпнорѣ тоате
остепенеле лѣі.

Аща ар трѣвзі съ фіе дѣпѣ ідеал. —

2.

РОДІМЪ ШП СТЕРПІМЪ.

Дакъ жѣсѣторііле дѣпѣ челе маі сѣс
зісе кондіці се вор дпкеіа, атѣпчеа ва фі

прѣсѣла съзѣтоасъ, шѣ патрѣа се ва ѣвкѣра де четѣдѣнѣ сдравенѣ, пѣтернѣчѣ шѣ ишѣошѣ. Дѣсѣ ѡиѣд кѣ принципеле статари дор чер, ка прѣсѣла пѣвѣмаѣ съпѣтоасъ, чѣ шѣ пѣмероасъ съ ѡе, аша дарѣ тревѣе дѣгрѣжѣт, ка тоате ачеле пѣсече, каре ар ѣвѣтѣма родѣмѣ, шѣ ар адѣче стѣрнѣшѣ дѣтре попор, съсе черчетѣвѣ шѣ съ се рѣдѣче. Ка късѣторѣа съ поатѣ ажѣпѣе скопѣла съѣ, тревѣе ка, пѣвѣмаѣ пѣрѣдѣле пѣпѣтрѣ ачест акт рѣндѣвѣте съ ѡе съпѣтоасе шѣ потрѣвѣте, чѣ шѣ оаренѣкаре сѣмпѣатѣе шѣ релѣцѣе дѣп парте поатѣ пѣкѣвноскѣтъ съ стѣпѣлѣнѣскѣ дѣтре чѣѣ че трѣѣск дѣп късѣторѣе. Фѣрѣ ачѣаста патѣрѣ ажѣторѣл съѣ спре а продѣче шѣешѣ асѣменѣ пѣ врѣ съл дѣѣ. — Дѣстоѣнѣчѣа дарѣ а ѣепѣрѣлор осевѣте а прѣсѣ шѣеш асѣменѣ, се пѣмѣеце родѣмѣ, саѣ пѣтерѣ родѣтарѣ. Мѣкар кѣ дѣп ворѣва соѣиѣалѣ пѣмаѣ ачѣлѣ късѣторѣѣ пѣтѣм родѣтоаре, дѣп каре ачѣаста дѣсѣшѣре прѣп адеѣвѣрата а прѣпѣчѣлор прѣсѣре се доведѣеце. — Родѣмѣ есте де доѣл ѣелѣрѣ, зна дѣрѣѣѣктѣ (съѣжѣршѣтѣ) дѣкъ зѣп вѣрѣват атѣжѣта де пѣтернѣк есте, дѣп ѣат дѣмѣсел орѣ кѣ че пѣвѣастѣ алѣѣелѣ съпѣтоасъ, шѣ кѣ вѣжѣрѣтѣ потрѣвѣтѣ, поате прѣсѣ копѣѣ; алѣа ѣмѣперѣѣѣктѣ, шѣ релѣатѣвѣ, дакъ зѣп вѣрѣват пѣшѣаѣ кѣ оаренѣкарѣ мѣѣерѣ шѣ дѣтре маѣ стрѣжѣсе копѣдѣнѣ поате арѣѣта прѣжѣчѣ. — Нѣмѣк пѣ ачѣаста дѣме, нѣчѣ дѣсѣвѣнѣ клѣма поате сѣпрѣ ачѣаста пѣаре а патѣрѣѣ дар, шѣ нѣмѣосѣл Еѣропѣан дѣгрѣоѣцѣе аша ѣѣне пѣ оѣкѣца лѣкъѣтоаре дѣп Асѣа, шѣ пѣ пѣгрѣчѣоса ѣрѣшоасъ а Етѣоѣцѣѣ, ка шѣ пѣ ѣѣзѣца са Еѣропѣанѣ.

Родѣмѣ вѣрѣватѣлѣ патѣрѣалѣ пѣ се поате кѣ прѣцѣсе хотѣрѣ. Шѣм ѣѣтѣкѣ

пѣлѣнѣ вѣрѣдѣѣ кѣ зна, саѣ кѣ шѣѣ пѣлѣте мѣѣерѣ аѣ прѣсѣт 16, 20, 28, пѣлѣ ла 30 де копѣѣ. Гѣдеон шѣ Аѣав аѣ авѣт 70 де ѣечорѣ; Рѣхѣвѣам аѣ авѣт 88 де копѣѣ; Апѣакѣрсѣс аѣ прѣсѣт 115 ѣечорѣ. Дѣп вѣдѣатѣл Тѣракѣвел де шѣ дѣндѣстѣла лѣтѣѣ кѣ скрѣерѣле салѣ, тогѣшѣ аѣ прѣсѣт кѣ маѣ пѣлѣте мѣѣерѣ 30 де копѣѣ. Дѣп Лондрѣ аѣ трѣѣт ла 1772 зѣп ом, каре кѣ 8 мѣѣерѣ аѣ прѣсѣт 37 де ѣечорѣ, шѣ 9 ѣете. Дѣп Хѣлѣвѣдѣа нѣ есте лѣжѣрѣ рар а пѣше о мѣѣере 24 де копѣѣ. — Ипѣтрѣ тот зѣп вѣрѣват съпѣтос шѣ ѣѣе пѣстрѣат поате кѣ маѣ пѣлѣте мѣѣерѣ, дакъ ачѣстѣ нѣ ар дѣптрѣвѣѣнѣца мѣѣенѣжѣтѣрѣ а опрѣ дѣгрѣоѣнарѣ, прѣсѣ дѣп тот авѣл 25 де копѣѣ, аша дарѣ дѣла ан. 24-лѣ — 60-лѣ поате прѣсѣ 925 де копѣѣ.

Кѣ атѣжѣта маѣ пѣдѣп се поате хотѣрѣл родѣмѣ мѣѣерѣѣ. Вѣдем кѣѣтѣкѣ дакъ мѣѣерѣле нѣ вор пѣше ѣемѣнѣ, шѣ вор зѣпѣлѣ дѣвторѣнѣца маѣѣеѣ, нѣ араре орѣ 16—20 де копѣѣ пѣск. Пѣпѣтрѣ ачѣеѣ дакъ дѣптрѣо късѣторѣе дѣптрѣ тот пѣмаѣ 4—5 копѣѣ се пѣск, атѣжѣча прѣчѣна маѣ пѣлѣт мѣѣерѣѣ поартѣ, ѣѣчѣ еѣ есте маѣ пѣдѣп родѣтоаре. — Де вом лѣва пѣпѣтрѣ тот копѣлѣ доѣанѣ, адекъ пѣпѣтрѣ дѣгрѣоѣпарѣ шѣ лѣпѣтѣре, шѣ вом сокѣтѣ дѣпѣрѣѣ пѣтерѣѣ родѣтоаре дѣп мѣѣерѣ 25 де анѣ, атѣжѣча поате дѣп тоате късѣторѣа пѣ дѣптрѣ дѣптрѣѣѣ съпѣтосѣ а късѣторѣѣлор, 12 прѣпѣчѣ съ се пѣскѣ. — О мѣѣере дѣп цѣара пѣмѣѣѣѣѣѣ аѣ пѣжѣкѣт 53 де копѣѣ тот Пѣменѣ, трѣпѣменѣ, шѣ пѣтрѣѣѣменѣ, шѣ маѣ пѣ вѣрѣтѣ пѣлѣдѣнѣ пѣшѣаѣ зѣпѣл, дѣсѣ доѣрте пѣаре, аѣ пѣтѣрѣ съѣт пѣшѣере.

Мѣѣерѣле, каре пѣ пѣск копѣѣ, се пѣпѣтрѣ стѣрѣпѣ, шѣ нѣмѣк пѣ ера ла пѣноѣрѣсе

челе веки дн маї таре зрѣ шї: вѣжокърѣ
декаѣт о тѣере стѣрѣтѣ. Да ачеа аша
зиче Извенал.

— Tormentum ingens nubentibus haeret;
Quod nequeunt parere, et partu retinere
maritos.

Ла Романї адекъ ера леде, ка дакъ
тѣерѣ пѣва паще, делок вѣрватѣл съ се
деспѣрѣдѣскъ де дѣлса. — Пентрѣ ачеа
ла тоате попареле саѣ сѣргѣит тѣерї-
ле съ скапе де ачеа а пѣвѣкѣлѣ окарѣ,
дѣшї фѣчаѣ ла тѣрїтатѣл съѣ атѣтѣ вѣрѣжї
шї рѣгѣчїзнї, лѣаѣ лѣкѣрї, шї десѣлнтѣ-
тѣрї, шедѣѣ пе о статѣ пѣмїтѣ прїапо-
дес, ва дакъ ачестѣ нїмїк пѣ ажѣтаѣ, атѣп-
чоа сѣ лѣсаѣ ка нїще понї къ нїще мїсте-
рїоасе вїче съ ле ватѣ пе спате. Іатѣ
че зиче оvidie:

— Sua terga maritae

Pellibus exsectis percutienda dabo nō
Nupta quid expectas? non tu polleati-
bus herbis.

Nec prece, nec magico Carimine mater
eris!

Excipe foecundae patienter verbera de-
xtrae,

Jam socer optati nomen habebit avi.

Фїндѣкѣ шї ла пої Романїї тѣерїле
стѣрїе пѣ сѣлнт пѣкѣтѣ, деачеа се сілеск
шї романеле ла тѣрїгат а фаче кѣте о
фертѣкѣтѣрѣ, къ карѣ вѣрѣ се десѣлѣѣ
дакъ кѣтва ар фї дѣлѣзатѣ лѣката пѣл-
течелѣ сѣѣ, шї се скапе пѣлѣмаї де гѣра
лѣмеї, чї шї де фїрка, карѣ дїп крѣдїнда
дешартѣ аѣ сѣлто „не ачелѣ, каре пѣ аѣ
авѣт прѣвчї, ле сѣт дн лѣтѣ чѣалатѣ
шѣршї.“ Дѣсѣ фїнд къ фертѣкѣтѣрїле
рар сѣлѣтѣ, сѣ vedem каре сѣлнт прїчїнїле
стѣрїїмеї.

Ачестѣ сѣлнт тѣлте шї се пот дн
пѣрдї дн прїчїнї морале шї фїсїче,
дѣтре челе дїнтѣї пѣтѣрѣтѣ:

1-о Тоате ачелѣ прїчїнї каре дѣп-
декъ дѣгрѣнарѣ: Ачестѣ сѣлнт дн вѣр-
вадї: вѣлѣпѣкѣта зрѣ кѣтре тѣере, саѣ
прѣ таре Ізвїре, о крѣдїндѣ дешартѣ, о
релїдїосїтате фанатїкѣ, о чїнстїре саѣ ре-
верїндѣ прѣ дѣлатѣ. Дн тѣере пѣмаї
зра кѣтре вѣрват,

2-о Фїрка а пѣ пѣтѣ хрѣнї о фамї-
ліе маї пѣтероасѣ. Сѣлнт четѣдї, ораше
шї сате, дн каре шї чел маї богат четѣ-
дїан пѣ аре маї тѣлцї декаѣт 2—3 копї,
шї нїчї одатѣ пѣ ва прѣсї маї тѣлцї, фїнд
къ се теме, къ пѣ ва пѣтѣ о фамїліе маї
таре дѣпѣ кѣвїндѣ хрѣнї — шї крѣще,
фѣрѣ скѣдерѣ авѣдїеї сале. Іатѣ че зиче
Извенал де ачештѣ:

— Iacet aurato vix ulla puerpera lecto,
Tantum artes hujus, tantum medicamina
possunt,

Quae steriles fecit, atque homines in ven-
tre necandos

Conducit.

3-а Стрїкарѣ пѣравѣрїлор: Аїчеа се
пѣтерѣ ачелѣ пѣвѣсте, кѣрора ле есте
фїркѣ, кѣтѣкѣ прїп пащере вор перѣе
фрѣтседа, шї пентрѣ ачеа дѣвредїнарѣ
къ вѣрватѣл пѣ о сале дѣпѣ лѣцїле патѣ-
реї, чї аша, ка кѣлнд ар фачео дн пат не-
лѣцїлїт. Дѣспре ачестѣ аша ворвѣдѣ Рѣ-
со: „Nōī десѣлѣ къ тѣерїле аѣ дѣчетат
„а лѣтїтї, чї дѣчеп а дѣчета шї де а паще,
„зрѣнарѣ есте къ тотѣл фїрѣскѣ, кѣчї дакъ
„старѣ а фї маїкѣ се ва сокотї ка о сар-
„чїнѣ грѣ, атѣлчїа сѣлнт мїжлоачеле зїшоа-
„ре а се сѣлѣтѣра де дѣлса, дакъ ацїдарѣ
„шї грацїа карѣ зїдїторѣл іаѣ dato сїре

„днѣшнѣ Цепѣли пострѣ, о днѣшнѣ
„индоазъ акѣма спре стѣрпирѣ лѣ.“

4-а Антипатія, саѣ перѣвдарѣ, не сѣ-
верирѣ челор късѣторіці. Ачеаста афлѣ
маі тѣлт лок, знде късѣторіце се фак
дін конвенціе, саѣ дін лѣкоміе де асе днѣ-
воѣци, іар нѣ дін адеѣрѣта ізѣуре ші а-
плекарѣ, саѣ днѣре чеі че се късѣтореск
де сілѣ, причіна есте ведератѣ; къчї не
рѣвѣдѣнд зпѣл не алтѣл, вор фѣці нѣмаі
знде вор нѣтѣ де днѣредішаре, іарѣ дакъ
ачеаста се фаче дін даторінуѣ, іа есте рѣ-
че, ші пѣтрѣ ачеаа перодітоаре.

5-о Сѣада, ші гѣлчевірѣ днѣре чеі
късѣторіці, прїн каре ініміе лор се амѣ-
реск, ші пѣтрѣ ачеаа днѣредішареа нѣ
поате авѣ фокѣл ачела, каре спре родіре
се чере.

6-а Патїміе ініміі, маі вѣртос шѣ-
аіа ла фемеі опрѣце родітѣ, саѣ де ші
родеск аша тѣіері іеле зшор лапѣлѣ ро-
дѣл. Пѣтрѣ ачеаа ла крещерѣ фетелор
есте таре а вѣга днѣ сѣтѣ аплекарѣ къ-
трѣ тѣлнї, ші трѣвѣ къзѣтат тімїзрїѣ а
о пѣдзшї.

7-а Непѣсарѣ късѣторіцілор зпѣл
де алтѣл. Ачеаста стѣлпѣнѣце маі тѣлт
днѣ четѣдї ші ораше тарі, ші фїенѣце че
парте зѣлѣл пре дрѣтѣл рѣшїнеі сале фѣ-
рѣ сѣл пѣсѣ де алта, зїтѣ де даторінда
шї трїзѣтѣл късѣтореск, ші прѣгѣдеск
аверѣ са днѣ вордеіе. — Еѣ аїчеа нѣ ам
німіка асѣра ачестора дін партѣ моралѣ-
лѣ, къчї ачеста есте лѣжрѣл ші трѣва пре-
одїмеі; днѣсѣ фїнд къ аша късѣторї
сѣлт перодітоаре, еле фак обїектѣл про-
пѣнері меле, ші дін ачеаста парте къзѣтат,
ведет кътѣл вѣрѣтѣл прѣгѣдеце пѣте-
ріе челе маі взне днѣ врадеме пѣседї-

даселелор зѣлѣ фѣрѣ а доѣлнї попѣлѣ-
дїа чеѣа; фїнд къ дін аша днѣрѣцїцѣрї
саѣ рар се пѣск прѣгїчї, саѣ де се шї пѣск,
еї нѣ сѣлт спре фолосѣл, чї спре нѣгѣ-
вірѣ статѣлнї. Іарѣ тѣіерѣ десорѣнатѣ
есте неостенїтѣ, а афла тімїлоаче де а
нѣтѣ ла тоатѣ местекарѣ сѣгѣтѣа родѣл
пѣлпѣчелѣлї сѣлѣ, а фѣці де днѣсѣрѣчїнарѣ
де а се нѣтї нѣтѣ! —

Днѣре челе фїсїче причїні а стернїмеі
се нѣмерѣ 1-о Непѣтїнда. Ачеаста се
паще ла вѣрѣгадї: дін темперамент рече,
прѣ де тот грашї, дѣлѣ тѣлѣла лѣпѣлѣ днѣ
къмпѣл Вїнерї, дѣлѣ тѣлѣла вѣстѣрѣ
спїртоасѣ, дѣлѣ о днѣтїасѣ оѣзнаре а трѣ-
пѣлѣлї шї а тінгїї, дѣлѣ воале лѣнїї, гре-
ле, днѣ адѣлчї вѣтрѣлпѣде, шї днѣ чеі прѣ
тїпѣрї. — Дін лїпса саѣ стрїкарѣ пѣрѣдї-
лор прѣсїтоаре. — Днѣ тѣіере: дін лїпса
кѣрѣценїеі, днѣкїдорѣ, саѣ апеларѣ непо-
трївїтѣ а пѣлпѣчелѣлї, ш. а. 2-о Тот фѣ-
лѣл де воале а пѣрѣдїлор прѣсїтоаре, пре-
кѣт днѣ тѣіере, аша шї днѣ вѣрѣват. 3-а
Непотрївїрѣ пѣрѣдїлор прѣсїтоаре днѣре
чеі късѣторіці. 4-а Ла тѣіерї днѣкѣ се
поі нѣмера вѣтрѣлпѣде челе. О тѣіере,
каре дѣлѣ 30 де ані се тѣрїтѣ, нѣ есте
нїчї одатѣ аша родітоаре, ба шї ачеле,
каре се тѣрїтѣ ла воетѣл потрївїтѣ. 5-а
Аплекарѣ конїлор прѣ лѣлѣгѣ, шї алтеле.
Прїчїміе стѣрпїмеі морале се вор
сѣжрѣтї дерегѣторїме, вресѣторїї, іарѣ маі
вѣртос преодїї а ле пѣдзшї прїн вѣпа днѣ
вѣдѣтѣрѣ а нѣравѣрїлор, прїн дреапѣа де-
слѣшїре а прїнчїпелор релїціоасе прїн ка-
поане шї покѣндѣлѣ, шї знде ар адѣче
лїпса къ сіне, шї прїн тімїлоаче маі а
спре; іарѣ челе фїсїче ва днѣгїжї статѣл
але рѣдїка прїн, черчетарѣ Докторїлор нѣ

мигте, prin дитревиндаръ ши къзиръ ре-
гълелор ши а машинелор де ачештв рла-
дате, prin оприръ де ла късѣторіа а оа-
менелор болави, фъръ пърди пръсгоаре,
саѣ къ пърдле ачештв стрікате, кілаве,
ш. а. Ши аша ва довлънді статъла пнъ-
маѣ четъдені сълѣтоші, тімоші ши істъді,
чі ши, рѣвлънд тоате педечіле prin ка-
ре родімѣ късѣторіелор се опрѣне, пъ-
търоші тѣвларі аї патриел ва авѣ.

Dr. Vasil.

МЪРТЪВІСІРЕА.

Ла а тале трепте кѣм пѣзвеек
Неавълд жъртвѣ еѣді хъръеек,
Докът кългѣ ши' адѣл' еѣснн!

Фантеле меле крѣд маѣ пьердѣт
Зак дп пѣлвере, ши' апар къзѣт
Тот вѣторѣшті арагъ кід.

Кълкатам лелеа ши' ал тѣѣ къвлнт,
Ше 'птрѣ тоате грешнѣт тѣ сѣлт,
Нѣшн чере самѣ, къ'с вѣноват.

Де че сѣпндіе пѣ там атпс;
Саѣ каре патімн дѣ маѣ къпрпс,
Ши че дорпндѣ, фъръ пѣкат?

Пѣл' а жѣдека, съ тѣ жѣлеці,
Пѣл ла осѣлѣ, съ тѣ прѣвѣді
Нѣ кътез Доашнѣ а пѣдежѣді;

Аї телѣт тѣлѣ, де ши енді дрепт,
Міаї дат фпндѣ, ертаре ацент
Ка фъръ гроазѣ, съ пот тѣрн.

Paléto.

F A B U L E.

Воѣ спікърі.

Къ 'пълдатъ тѣлдрѣ фърпте
Он дешѣрт спік дешѣма
Не зп спік пліа де грѣпте
Че дп жос се атѣрна.
Зисе дечі ла лѣ вѣчп;
„Де ріс лѣкрѣі къріос
„Кѣ ші капѣл аша жоє!
„Дпс' атѣче спікѣл пліп
Аѣ рѣспѣс лѣчаестѣ чеартѣ:
„Нѣ дореск а тѣ скпмѣа,
„А теа фърпте ашн рѣдіка,
„Кѣнд де тот ар фі дешартѣ.

Фрѣл, пасереа, шерпеле
ші моміѣа.

Он сълѣатік зрс де тѣпте
Кѣ окі тічі ши' латѣ фърпте,
Врѣнд съшн фак' о каріерѣ.

„Ла а кърѣел палѣтѣ сѣарѣ,
Онде трѣа вѣте о тіе
Сѣз а лѣлѣлі доміе,

Де вѣчпн аѣ дптреѣат
Кѣм съ дптре ла шпѣрат?

„Мерпн моміѣа аѣ зис, сѣрпнд;
Пасереа іаѣ спѣс' къртѣнд.

Шерпелеѣ дѣ зп алт палѣ:
„Врѣнд а фі вѣл къртелар,

„Мерпн не пѣлптече вѣчпѣ
„Тѣрпндѣте ка міне!

(Алѣина Ромѣнеаскѣ).